

Ευανθία Γαλάνη: Ο καρκίνος θα γίνει χρόνια νόσος

Πριν από λίγα χρόνια, οι μαθητές του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Καρδίτσας συνδέθηκαν μέσω Skype με το Ρότσεστερ της Μινεσότα και τη Mayo Clinic, για να γνωρίσουν μια συντοπίτισσά τους: την Ευανθία Γαλάνη, καθηγήτρια Ογκολογίας της Mayo Clinic και διακεκριμένη ερευνήτρια. Ήταν μια συγκινητική στιγμή και για τις δύο πλευρές. «Συνάντησα διαδίκτυα κά ανθρώπους ηλικίας 18 ετών και άνω, οι οποίοι δεν ολοκλήρωσαν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γιατί δεν είχαν, ενδεχομένως, τις ίδιες ευκαιρίες με εμένα. Τους μίλησα για τα εμπόδια που βρήκα και πώς τα ξεπέρασα, για τα “άλματα” που έκανα: από μια επαρχιακή πόλη στην Αθήνα, και από την Ελλάδα στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού. Άκουσα τις ερωτήσεις τους και προσπάθησα να λύσω τις απορίες τους. Αυτό που ελπίζω να τους έμεινε από τη συνομιλία μας είναι ότι ποτέ δεν είναι αργά για να κυνηγήσει κανείς τα όνειρά του», λέει η ίδια.

Γεννήθηκε στην Καρδίτσα. Ο πατέρας της ήταν ιδιοκτήτης κινηματογράφου. «Οι αδελφές μου και εγώ ήμασταν προνομιούχες: αντί να βλέπουμε τηλεόραση στο σπίτι, είχαμε το προσωπικό μας σινεμά. Ανάμεσα στις ταινίες που με είχαν συγκλονίσει ήταν η “Αποκάλυψη τώρα” του Κόπολα· ακόμα έχω στα αυτιά μου τη μουσική από τις “Βαλκυρίες” του Βάγκνερ. Κι επειδή τα “Αστέρια”, έτσι λεγόταν, ήταν το μοναδικό κινηματοθέατρο της πόλης μας, όλοι οι σπουδαίοι θίασοι που έκαναν περιοδεία μετά τη Μεταπολίτευση έδιναν παραστάσεις εκεί. Ο χώρος φιλοξενούσε και διαλέξεις. Θυμάμαι τον μεγάλο παιδαγωγό και φιλόσοφο Ευάγγελο Παπανούτσο: και την ομιλία του, που με είχε καθηλώσει, και το πόσο προσπνής ήταν».

– Γιατί επιλέξατε να σπουδάσετε Ιατρική;
– Ένα καλοκαίρι, λίγο πριν τελειώσω το Λύκειο, στην Καστανιά Αγράφων, όπου κάναμε διακοπές, έγινε ένα αυτοκινητικό ατύχημα και υπήρχαν πολλοί τραυματίες. Εκεί είδα πόσο σημαντικό είναι να έχει κανείς τη δυνατότητα να παρεμβαίνει, φροντίζοντας τους συνανθρώπους του – πόσο μάλλον αν αυτό αποδειχθεί σωτήριο για τη ζωή τους. Μέχρι τότε σκεφτόμουν να ακολουθήσω κλασικές σπουδές – με γοήτευαν η Φιλολογία και η Φιλοσοφία, η ελληνική παιδεία, εν γένει, που είναι ανθρωποκεντρική – αλλά συνειδητοποίησα ότι αυτό που τελικά με ενδιέφερε δεν ήταν η ακαδημαϊκή μελέτη των κλασικών συγγραφέων, αλλά η ουσία του έργου τους: στο επίκεντρο βρίσκεται ο άνθρωπος. Δεν ήθελα απλώς να μελετώ και να περιγράψω, αλλά να έχω τη δυνατότητα της παρέμβασης, μέσω της Ιατρικής. Είκοσι οκτώ χρόνια μετά την αποφοίτησή μου από την Ιατρική Σχολή της Αθήνας, εξακολουθώ να νιώθω τον ίδιο ενθουσιασμό κάθε μέρα: βιώνω τη χαρά της

ανακάλυψης, κάτι που έχει να κάνει αφενός με τον κεντρικό ρόλο που κατέχει η έρευνα στο πεδίο της δουλειάς μου, και αφετέρου με το απίστευτο προνόμιο που έχει κάθε γιατρός, να φροντίζει ανθρώπινες υπάρξεις και ενδεχομένως να αλλάζει τη ζωή τους.

– Πώς αποφασίσατε να φύγετε για τις ΗΠΑ;
– Η Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ ήταν και παραμένει μία από τις αξιολογότερες σχολές και πεδίο αριστείας. Οι συμφοιτητές μου κι εγώ, για να κατακτήσουμε τη γνώση εις βάθος, ήταν λογικό να στραφούμε και προς το εξωτερικό: σε ξενόγλωσση βιβλιογραφία, σε δημοσιεύσεις ξένων περιοδικών, στις τεχνολογικές εξελίξεις. Στο τέταρτο έτος, ο καθηγητής μου στη Χειρουργική Βασίλης Γολεμάτης, ο οποίος έχει εκπαιδεύσει και εμπνεύσει πολλούς Έλληνες επιστήμονες, κανόνισε για εμένα μερικά θερινά μαθήματα στο πανεπιστήμιο Yale. Εκεί με αξιολόγησαν στο ανώτερο 1% των αριστούχων φοιτητών τους κι αυτό μου άνοιξε αρκετές πόρτες. Τα υπόλοιπα καλοκαίρια, το ίδιο. Ήταν η εποχή που στις Ηνωμένες Πολιτείες «ανέτειλε» η ανάλυση του ανθρώπινου γονιδιώματος. Διαισθανόμενη ότι αυτή η προσέγγιση θα μας επέτρεπε να είμαστε πιο αποτελεσματικοί στην αντιμετώπιση ασθενειών τις οποίες μέχρι τότε δεν μπορούσαμε να αντιμετωπίσουμε με επιτυχία, εν μέρει επειδή δεν τις κατανοούσαμε, επέλεξα να ειδικευθώ στην Ογκολογία.

– Ποιο είναι το αντικείμενο της έρευνάς σας;
– Ένα σημαντικό μέρος της είναι η Ιοθεραπεία. Χρησιμοποιούμε ιούς, στρέφοντάς τους εναντίον των καρκινικών κυττάρων. Η ιδέα στηρίζεται στη γνώση του τρόπου με τον οποίο αυτοί δρουν: όταν ένας ιός προσβάλλει ένα κύτταρο, χρησιμοποιεί τους ίδιους τους κυτταρικούς μηχανισμούς για να αναπαραχθεί και έτσι σκοτώνει το κύτταρο. Με τον ίδιο τρόπο, όμως, τροποποιημένοι ιοί μπορούν να εξουδετερώσουν αποτελεσματικά τα καρκινικά κύτταρα. Το εργαστήριο που διευθύνω στη Mayo Clinic χρηματοδοτείται από το Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας των ΗΠΑ. Τροποποιώντας γενετικώς τους ογκολυτικούς ιούς μπορούμε να αυξήσουμε την αποτελεσματικότητά τους και την ικανότητά τους να ενεργοποιούν το ανοσοποιητικό σύστημα και έτσι δημιουργήσαμε φάρμακα που εφαρμόζονται κλινικά με εξαιρετικά αποτελέσματα.

Παράλληλα, διευθύνω και το κλινικό πρόγραμμα γονιδιακής θεραπείας και ογκολυτικής ανοσοθεραπείας της Mayo Clinic που είναι ένα από τα μεγαλύτερα στον κόσμο. Έχουμε εφαρμόσει πρωτοποριακές προσεγγίσεις: καινούργιες γονιδιακές πλατφόρμες και νέους συνδυασμούς ανοσοθεραπείας, μεταξύ άλλων. Ταυτόχρονα είμαι επικεφαλής μιας πολυκε-

ντρικής ομάδας νευρο-ογκολογίας (Alliance for Clinical Trials in Oncology) που αποτελείται από 160 πανεπιστήμια και περισσότερες από 600 ογκολογικές κλινικές των ΗΠΑ και στοχεύει στην ανάπτυξη πιο αποτελεσματικών θεραπειών για πρωτοπαθείς και μεταστατικούς όγκους του κεντρικού νευρικού συστήματος.

«Ένα καλοκαίρι, λίγο πριν τελειώσω το Λύκειο, έγινε ένα αυτοκινητικό ατύχημα και υπήρχαν πολλοί τραυματίες. Εκεί είδα πόσο σημαντικό είναι να έχει κανείς τη δυνατότητα να παρεμβαίνει, φροντίζοντας τους συνανθρώπους του – πόσο μάλλον αν αυτό αποδειχθεί σωτήριο για τη ζωή τους», λέει η κ. Ευανθία Γαλάνη.

Ελπίζω να συνειδητοποιηθεί από όλους η αξία της πρόληψης

Ζητώ από την Ευανθία Γαλάνη τη δική της εξήγηση στο γιατί, παρά την αλματώδη εξέλιξη της επιστήμης, δεν έχουν ακόμη βρεθεί αποτελεσματικές θεραπείες για τον καρκίνο. «Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τον αντιμετωπίζαμε ως μία νόσο: δεν είναι μία, αλλά πολλές. Βομβαρδίζαμε τους όγκους με χημειοθεραπείες, μαζί με τα καρκινικά κύτταρα σκοτώναμε και υγιή, συχνά οδηγώντας σε σοβαρές παρενέργειες, και ελπίζαμε αυτό να λειτουργήσει – και,